

ВИКОНАННЯ УКРАЇНОЮ СТАНДАРТІВ НАТО ЗА ПРЕЗИДЕНТСТВО ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано виконання Україною стандартів НАТО за президентство Володимира Зеленського. Розглянуто зовнішні та внутрішні чинники, досягнення та виклики на шляху до повноцінного членства України в НАТО.

Ключові слова: політика, політична культура, суспільна свідомість.

Abstract

Ukraine's implementation of NATO standards under Volodymyr Zelenskyi's presidency is analyzed. External and internal factors, achievements and challenges on the way to Ukraine's full membership in NATO are considered.

Keywords: politics, political culture, public consciousness

Вступ

За президентства Володимира Зеленського Україна продемонструвала достатньо непогану динаміку у впровадженні стандартів НАТО. Якщо у червні 2019 року ця цифра становила 196 стандартів та керівних документів, то у січні 2021 — 292.

Основна частина

У 2019 році Центр «Нова Європа» презентував аналітичну записку «Україна і стандарти НАТО: як влучити у «рухому ціль»?». Це була наша перша спроба оцінити реальний рівень впровадження стандартів НАТО в українських Збройних силах [1].

Питання впровадження стандартів НАТО в Україні постало ще у 1995 році, коли Україна у рамках програми «Партнерство заради миру» приєдналась до Процесу планування та оцінки сил (ППОС). На момент початку президентства Зеленського Україна вже впровадила 196 угод зі стандартизації та керівних документів Альянсу із загальної кількості близько 1200 наявних документів Альянсу. Результат був досягнутий доволі непоганий, враховуючи, що в процентному співвідношенні це було більше, ніж впровадили деякі члени НАТО. Проблемою, яка відчутно залишається й надалі у питанні впровадження стандартів НАТО, є брак розуміння, що насправді потрібно кваліфікувати як власне стандарти НАТО, а що є нормами, принципами та практиками Альянсу. Демократичний цивільний контроль представники Альянсу називають принципом демократичного суспільства в цілому, а не лише НАТО як міжнародної організації [2].

Коли міністра оборони України Андрія Тарана (на той час), який сказав про адаптацію збройних сил до всіх стандартів НАТО як амбіційну, але недосяжну мету. Всі стандарти НАТО (а їх, близько 2000) впровадити не те що неможливо, але й непотрібно. У жодній країні Альянсу не досягнуто 100% стандартів НАТО, хоча в деяких рівень впровадження дуже високий: у Німеччині – 91%, Великій Британії – 83%, Франції та Норвегії – 81%, Канаді – 76%. Вже у перший місяць його перебування на посаді, у червні 2019 року, Верховна Рада ухвалила закон, яким військові стандарти було відділено від національних та чітко визначено відповідні терміни.

На початку 2020 року в Україні нарешті з часу початку впровадження стандартів НАТО з'явилась законодавча база щодо цього процесу. Станом на січень 2021 року Україна сумарно запровадила 292 стандарти та керівні документи НАТО. Якщо такі темпи впровадження, як в останні півтора року буде збережено, то приблизно за 13–14 років Україна могла б впровадити наявні стандарти Альянсу якщо не на 100%, то на 90% [3].

Україна впроваджує стандарти НАТО і поза Цілями партнерства з НАТО. Втім, впровадження таких ініціативних стандартів відбувається здебільшого «ad hoc». Оскільки впровадження стандартів Альянсу має на меті, перш за все, покращити взаємосумісність між арміями держав-членів НАТО та їх союзників, доцільно у цьому контексті також згадати про готовність підрозділів ЗСУ діяти спільно з підрозділами збройних сил держав-членів Альянсу [4]. Військові стандарти не лише впроваджують, але й застосовують

на добровільній основі, що є нормальною світовою практикою. Остання оцінка Альянсом впровадження стандартів НАТО в Україні відбулась у 2019 році. Україна взяла на себе зобов'язання схвалити 5 законів, своєрідний «євроатлантичний пакет». Йдеться, зокрема, про «Закон про оборонні закупівлі», «Закон про розвідку», «Закон про реформу СБУ», «Закон про парламентський контроль щодо безпеки і оборони», «Закон про поводження із державною таємницею та секретною інформацією». Корпоративна система управління об'єктів державної власності в обороннопромисловому комплексі є одним із найголовніших показників взаємосумісності з НАТО [5, с. 111].

Два важливі елементи оборонної реформи у контексті відносин України з Альянсом — розбудова системи військового управління ЗСУ та демократичний цивільний контроль за силами оборони.

Необхідність значних капіталовкладень для застосування стандартів НАТО. Наприклад, переоснащення підприємств оборонно-промислового комплексу та підприємств інших форм власності, коли йдеться про матеріальні стандарти, або на освіту, навчання та підготовку військовослужбовців і підрозділів, коли говоримо про оперативні та адміністративні стандарти.

Висновки

Таким чином, два важливі елементи оборонної реформи у контексті відносин України з Альянсом — розбудова системи військового управління ЗСУ та демократичний цивільний контроль за силами оборони поступово вирішуються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Україна і стандарти НАТО: як влучити у «рухому ціль»? Центр «Нова Європа». 10 липня 2019 року. URL: <http://neweurope.org.ua/analytics/ukrai-na-i-standarty-nato-yak-vluchyty-u-ruhomu-tsil/> (дата звернення: 20.05.2023).
2. Гетьманчук А., Фахурдінова М. Україна і стандарти НАТО: що зроблено за президенства Зеленського? *Центр «Нова Європа»*. Київ, 2021. 6 квітня. URL: <http://neweurope.org.ua/anons-ukrayina-i-standarty-nato-shho-zrobлено-za-prezydentstva-zelenskogo/> (дата звернення: 20.05.2023).
3. Інформаційний матеріал щодо запровадження стандартів та керівних документів НАТО. Міністерство оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/vprovadzhennya-standartiv-ta-inshih-kerivnih-dokumentiv-nato.html> (дата звернення: 20.05.2023).
4. Про трансформацію системи об'єднаного керівництва силами оборони та військового управління у Збройних Силах України: Наказ Міністерства оборони від 26 березня 2019 року № 141. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/91744__91744 (дата звернення: 20.05.2023).
5. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі: [онлайн-гід з питань євроатлантичної інтеграції]. Вінниця : ВНТУ, 2017. 147 с. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/15061> (дата звернення: 20.05.2023).

Довгополюк Владислав Олександрович – студент групи 4KN-21б, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vladyslavdovgopoliuk@gmail.com

Науковий керівник: Корнієнко **Валерій Олександрович** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Dovgopoliuk Vladyslav – student of group 4KN-21b, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: vladyslavdovgopoliuk@gmail.com

Supervisor: **Kornienko Valerii** – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com